

INHOUD

- p. 1/ Denk twee keer na alvorens u iets op de rekening-courant boekt
- p. 5/ Btw – De bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor tweedehandse goederen

Denk twee keer na alvorens u iets op de rekening-courant boekt

In de praktijk merken we vaak dat de bedrijfsleiders van een vennootschap, al dan niet sporadisch, privé- en vennootschapsrekeningen door elkaar gebruiken. Vooral in de kleinere vennootschappen is dit schering en inslag.

Wat vaak voorkomt is dat bepaalde goederen of diensten – die eerder in de privésfeer thuishoren – worden aangekocht op naam van de vennootschap. Het gevolg hiervan is dat er heel wat van deze aankopen of betalingen op de zogenaamde «rekening-courant»¹ van de bedrijfsleider moeten worden geboekt.

Ook de boekhouders en accountants die de boekhouding van de vennootschap voeren, gaan niet altijd vrijuit. Vooral bij de afsluiting van het boekjaar worden (al te) dikwijls de nog openstaande facturen afgeboekt op de R/C zonder te verifiëren of deze in werkelijkheid zijn betaald.

Maar opgelet: hier zijn een aantal gevaren aan verbonden waar u als boekhouder misschien niet altijd zal aan denken en die vervelende gevolgen voor uw cliënt met zich mee kunnen brengen...

Op zich kunnen privé-uitgaven worden betaald met gelden van de vennootschap

Vooreerst willen we even verduidelijken dat het op zich niet uitdrukkelijk verboden is dat privé-uitgaven van een zaakvoerder of een bestuurder worden betaald of ge-

dragen door een vennootschap². Bij de registratie ervan in de boekhouding, kan er worden geopteerd om die uitgaven ofwel:

- in kosten te boeken;
- ze te boeken op de R/C van de bedrijfsleider voor wie deze uitgave bestemd is.

Wordt er geopteerd om de uitgaven in kosten te boeken, dan is het van belang om een voordeel alle aard op te nemen op een fiche 281.20 en/of dit voordeel op te nemen in de aangifte personenbelasting. In dat geval wordt de privé-uitgave beschouwd als een toegekend loon in hoofde van de bedrijfsleider en is de kost bij de vennootschap in principe volledig aftrekbaar. Het leidt uiteraard tot een verhoogde belastingdruk in de personenbelasting.

Het boeken op de R/C van de bedrijfsleider voor wie de uitgave bestemd is wordt niet beschouwd als een bezoldiging maar de vennootschap blijft schuldeiser van de bedrijfsleider. Bovendien zijn er hoge interesten verschuldigd op een debetsaldo zoals verder zal blijken.

Hoewel het niet uitdrukkelijk verboden is dat de vennootschap die privé-uitgaven betaalt, zijn we daar absoluut geen voorstander van om de redenen die hierna volgen.

¹ We gebruiken hierna steeds de afkorting «R/C».

² Zie echter verder wat betreft de strafrechtelijke beteugeling van misbruik van vennootschapsgoederen.

De fiscus krijgt zicht op het uitgavenpatroon van de bedrijfsleider

Door privé-uitgaven te boeken op de R/C kunt u de fiscus een blik op het uitgavenpatroon van uw cliënt. Wanneer deze via de vennootschap grote privé-uitgaven zou doen (bijvoorbeeld verbouwwerken aan de privéwoning, dure snoepreizen, ...) is het opletten geblazen. De fiscus zou de vraag kunnen stellen hoe het gezin de aangehouden levensstijl kan verantwoorden met de aangegeven inkomsten van dat jaar in de aangifte personenbelasting of een aangifte in de roerende voorheffing (voor genoten interesten, dividenden, ...).

Behoudens tegenbewijs mag de raming van de belastbare grondslag in de personenbelasting worden bepaald volgens *tekenen en indicieën* waaruit een hogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten³.

Een groot discussiepunt bij dergelijke indiciaire afrekening is vaak de raming van de kosten van levensonderhoud. Op basis van de uitgaven die op de R/C worden geboekt, krijgt de belastingcontroleur zicht op de levensstijl van de bedrijfsleider in kwestie en geeft u de fiscus als het ware de pap in de mond om de kosten van levensonderhoud vrij hoog in te schatten.

Beter voorkomen dan genezen is hier de boodschap. Hoe minder de fiscus over de levensstijl van uw cliënt privé weet, hoe beter. Het is dus van groot belang voor u als boekhouder om uw klanten erop te wijzen dat privé-uitgaven bij voorkeur privé worden betaald. Wanneer u hen op het voormelde wijst, dan zal dit de meesten wel aan het denken zetten. Zo leert de praktijk ons althans...

Heeft uw klant echt geld nodig om zijn levensstijl privé te bekostigen, dan is het beter dat hij eerst een som geld vanuit de vennootschap overschrijft naar zijn privérekening van waaruit hij nadien met het geld doet wat hij wil.

Vermijd ook te grote schommelingen op de R/C. Ook dat kan uiteindelijk aanleiding geven tot een te verantwoorden «indicie»⁴.

De vennootschap is eigenaar van de aangekochte goederen

Indien de aangekochte privégoederen op naam van de vennootschap worden gefactureerd, heeft dit tot gevolg

dat de vennootschap geacht wordt hiervan de juridische eigenaar te zijn. De factuur geldt immers als vermoeden van eigendomstitel.

Het feit dat deze worden geboekt op de R/C van de betrokken bedrijfsleider, doet eigenlijk niet ter zake.

Voorbeeld

De zaakvoerder van ANGEL CAPITAL BVBA wenst privé een gouden uurwerk aan te kopen voor zijn echtgenote. Zijn lieve echtgenote heeft nogal een dure smaak en de totale uitgave bedraagt 5 000 euro. Aangezien de zaakvoerder wat krap bij kas zit, besluit hij het uurwerk te laten factureren (en te betalen) op naam van de vennootschap.

In de boekhouding wordt het uurwerk op de R/C van de zaakvoerder geboekt, aangezien het hier duidelijk om een zuivere privé-uitgave gaat. Een maand na de aankoop wenst de zaakvoerder echter van zijn echtgenote te scheiden. Bij de verdeling van hun privépatrimonium claimt zijn echtgenote dat aan haar het gouden uurwerk moet worden toegekend.

Doordat de vennootschap de juridische eigenaar is van het uurwerk, en deze bijgevolg niet behoort tot het privépatrimonium, heeft de echtgenote geen recht op een deel (van de prijs) van het uurwerk.

In deze context kan de aankoop van privégoederen door de vennootschap dus zowel in positieve als in negatieve zin werken.

Misbruik van vennootschapsgoederen

Het bestuursorgaan van een vennootschap kan strafrechtelijk worden veroordeeld wanneer zij goederen of krediet van de vennootschap *met bedrieglijk opzet* en *voor persoonlijke doeleinden* gebruiken, terwijl zij wisten dat dit op betekenisvolle wijze in het nadeel was van de vennootschap, haar schuldeisers of vennoten⁵.

De veroordeelde bestuurder kan een gevangenisstraf (1 maand tot 5 jaar) of boete (100 euro tot 500 000 euro, te vermenigvuldigen met opdecimen) oplopen en ontzet worden uit zijn of haar functie.

De vennootschap, de aandeelhouders, de schuldeisers en het personeel kunnen een klacht neerleggen bij het

³ Artikel 341 WIB 1992.

⁴ Zie o.a. arrest hof van beroep Brussel d.d. 22 september 2010.

⁵ Artikel 492bis Strafwetboek.

gerecht wanneer zij dergelijke misbruiken menen op te merken. Meestal komt het misbruik boven water bij een faillissement ingevolge onderzoek van de curator.

Zoals vermeld moet het gaan om betekenisvol misbruik. Hierover zal een rechter zijn oordeel vellen. Privé telefoneren met de gsm van de vennootschap vormt allicht geen probleem. Een auto aankopen op naam van de vennootschap waarmee de minnares of echtgenote van de zaakvoerder rijdt, kan dat wel zijn indien de minnares of echtgenote geen beroepsband heeft met de vennootschap.

De vennootschap overmatig en roekeloos gelden ter beschikking laten stellen voor privédoeleinden kan als een vorm van misbruik van vennootschapsgoederen worden beschouwd.

Grote opnames via de R/C door de bedrijfsleider kunnen in bepaalde omstandigheden ook aanleiding geven tot bestuurdersaansprakelijkheid en persoonlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsleider.

Nefaste impact van een R/C met debetsaldo ten aanzien van banken en/of schuldeisers van de vennootschap

Bij het aanvragen van een financiering zal de kredietinstelling meestal ook een gedetailleerde balans van de vennootschap willen analyseren. Indien op de balans een hoge R/C met debetsaldo (of schuld van de bedrijfsleider aan de vennootschap) voorkomt, zal dit niet als een positief punt worden beschouwd op het moment van de kredietbeoordeling.

De bank zal de R/C in kwestie in mindering brengen van het eigen vermogen en bij haar beoordeling slechts rekening houden met het verschil⁶.

Het gevolg kan bestaan in een hogere aangerekende interestvoet of het moeten stellen van bijkomende waarborgen door de vennootschap en/of de bedrijfsleider persoonlijk. De debetstand van de R/C geeft immers aan dat het vermogen van de vennootschap wordt gebruikt om de privénoten van de bedrijfsleider te financieren in plaats van de bedrijfsactiviteiten.

In het omgekeerde geval daarentegen (de R/C vertoont een creditsaldo) zal dit eerder als een pluspunt worden

beschouwd aangezien de financiële instelling het saldo op de R/C als quasi-eigen vermogen zal beschouwen. Al zal de bank in de praktijk dikwijls eisen dat de R/C wordt achtergesteld t.o.v. de kredieten die door haar zullen worden verstrekt.

Het debetsaldo van de R/C kan uw cliënt veel geld kosten

Door veel privé-uitgaven te betalen via de vennootschap, zal het debetsaldo van de R/C fors toenemen (of het creditsaldo fors afnemen indien de vennootschap nog geld aan de bedrijfsleider is verschuldigd). Indien de R/C op het einde van het boekjaar gemiddeld een debetsaldo vertoont, dienen er hierop fiscaal verplicht interesten te worden aangerekend. Het resultaat van deze berekening kan:

- ofwel worden belast in hoofde van de bedrijfsleider als een voordeel van alle aard;
- ofwel worden belast bij de vennootschap door een boeking van de interesten op de R/C.

Welke optie u ook adviseert aan uw cliënt maakt uiteindelijk niet zoveel verschil uit.

Voor aanslagjaar 2013 bedroeg het interestpercentage voor een debetsaldo op de R/C 9,50 % (voor aj. 2014: 8,80 %)⁷. Een vrij dure vorm van lenen dus...

Indien de R/C niet tijdig wordt terugbetaald door de betrokken bedrijfsleider, dan zal dit hem niet alleen veel interesten kosten. Het saldo zal na verloop van tijd immers fors zijn toegenomen waardoor een terugbetaling met privémiddelen mogelijks geen optie meer is. Er dienen dan ingrijpende structurele oplossingen te worden gezocht zoals een inkoop van eigen aandelen, dividenduitkeringen, ontbinding vennootschap, kapitaalvermindering, vooraf betaalde huur, ... die vaak een (grote) bijkomende kost impliceren.

De R/C kan een handig middel zijn om verboden cashbetalingen op te sporen

Met ingang van 1 januari 2014 werd de regelgeving omtrent de betaling in contanten nog strikter. De cashbetaling van alle goederen of dienstprestaties wordt voortaan beperkt tot 3 000 euro⁸ of tot 10 % van de prijs bij wijze van voorschot als deze niet meer bedraagt dan 3 000 euro.

⁶ Al zal in de praktijk ook nog rekening worden gehouden met de fiscale kostprijs om de R/C te vereffenen.

⁷ Artikel 18 KB/WIB 1992.

⁸ Voorheen 5 000 euro, voor betalingen van onroerende goederen zijn cashbetalingen zelfs helemaal verboden.

Indien u met uw cliënt het vervaldagboek van zijn openstaande klanten overloopt, dient u dus extra waakzaam te zijn indien hij of zij u meldt dat bepaalde facturen cash zouden zijn betaald en deze cashbetalingen bovenstaande grenzen overschrijden.

Boek dus niet zomaar vervallen verkoopfacturen op de R/C van uw cliënt tenzij duidelijk is dat de bedragen op zijn privérekening werden ontvangen.

Dubbel opletten indien leveranciersfacturen worden voorgeschoten

In de praktijk gebeurt het regelmatig dat de bedrijfsleider een factuur van een leverancier «voorschiet» voor zijn vennootschap. Op het moment van betaling wordt de leveranciersfactuur afgeboekt op de (creditzijde van de) R/C. De bedrijfsleider kan er nadien voor opteren dat de vennootschap dit bedrag terugstort aan hem of haar privé of dat het saldo blijft staan op de R/C.

Bij een belastingcontrole moet de bedrijfsleider echter kunnen aantonen dat die crediteringen op de R/C effectief betrekking hebben op kosten die u persoonlijk voor uw vennootschap werkelijk hebt betaald. Zoniet kan de fiscus die boekingen als een bezoldiging beschouwen. De betaling van die bedragen aantonen, is niet altijd even gemakkelijk in de praktijk. Zeggen dat bepaalde facturen cash betaald zijn is een mogelijkheid en zal vlot aanvaard worden indien u een kwitantie kunt voorleggen of indien dit door de leverancier van de goederen of diensten duidelijk werd aangegeven op de factuur. Ook voor kleine bedragen zal de fiscus hierover waarschijnlijk geen problemen maken. U zal uw belastingcontroleur echter moeilijk kunnen overtuigen dat facturen van duizend euro of meer cash werden betaald. In de praktijk is dat immers absoluut niet gebruikelijk, zeker niet indien de bedrijfsleider over een bankkaart van de vennootschap beschikt en daar regelmatig betalingen mee gebeuren...

Op 19 november 2004 sprak de rechtbank van eerste aanleg te Leuven zich in een dergelijke zaak in het voordeel van de fiscus uit en werden de geboekte bedragen op het credit van de R/C als een belastbare bezoldiging beschouwd aangezien de bedrijfsleider in kwestie niet kon aantonen hoe en of die bedragen werkelijk werden betaald.

Een ander aspect dat vaak over het hoofd wordt gezien is dat de belastingcontroleur het recht heeft om de persoonlijke bankrekeningen van de bedrijfsleider in te kijken wanneer daarmee betalingen voor de vennootschap ge-

beuren⁹. In dat geval zal de bankrekening immers als een beroepsrekening worden beschouwd met als gevolg dat de fiscus te allen tijde deze rekeningen kan inkijken en de bedrijfsleider zich dus niet kan beroepen op het bankgeheim.

Strubbelt u als adviseur of uw cliënt zelf wat tegen, dan kan de belastingcontroleur het ook over een andere boeg gooien en rechtstreeks bij de bank inlichtingen over de bankrekening opvragen indien hij zich zou «voornemen»¹⁰ om een indiciaire aanslag te vestigen.

Hou R/C van verscheidene bedrijfsleiders mooi uit elkaar

In heel wat kmo-vennootschappen zijn man en vrouw of samenwonende partners samen bedrijfsleider. In de praktijk gebeurt het zeer vaak dat alle privé zaken of private geldopnames op een gemeenschappelijke R/C worden geboekt. In tijden dat het koek en ei is tussen beide partners is er op dat vlak geen vuiltje aan de lucht. Maar dat wordt uiteraard anders bij een (echt)scheiding van de partners en wanneer blijkt dat er nog een saldo op de R/C staat dat moet worden aangezuiverd. Nog erger wordt het wanneer ze van die R/C geen weet hebben omdat hun boekhouder of accountant hen daar nooit attent op heeft gemaakt...

Om problemen en onnodige discussies te vermijden is het beter om een aparte R/C te gebruiken voor elk van de partners. Voor gehuwden onder het wettelijk stelsel is het voorstaande niet altijd een probleem maar wel voor gehuwden met scheiding van goederen, wettelijk of feitelijk samenwonenden. Begin maar eens als boekhouder of accountant een gezamenlijke R/C uit te splitsen van de voorgaande jaren...

Hopelijk hebben we u ervan kunnen overtuigen dat het ondoordacht «gebruik» van de R/C nadelig kan zijn voor uw cliënt. U heeft als boekhouder hier een belangrijke taak in te vervullen door uw klant te wijzen op de mogelijke gevaren en nadelen. Wij hopen dat u gelet op voorgaande uw cliënten zal adviseren om hun privé- en beroepsuitgaven strikt gescheiden te houden in de mate van het mogelijke. Dit kan hen alvast veel leed besparen.

Bart VERMOESEN en Steven BOONE
Moore Stephens Verschelden

⁹ Zie Com.IB 1992 nr. 315/6 en nr. 315/7 + Vraag nr. 1222 van de heer Van Hoorebeke d.d. 2 februari 1998.

¹⁰ Zie artikel 322, § 2 WIB 1992: of de belastingcontroleur uiteindelijk daadwerkelijk een aanslag vestigt op basis van tekenen en indiciën is dus eigenlijk niet van belang.

Btw – De bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge voor tweedehandse goederen

Om concurrentievervalsing in het intracommunautaire verkeer van tweedehandse goederen te voorkomen en het beginsel van de neutraliteit van de btw in acht te nemen, heeft de Europese wetgever een communautaire belastingregeling over de winstmarge voor tweedehandse goederen ingesteld.

Concreet is het de bedoeling de heffing van de btw op tweedehandse goederen te beperken tot de door de belastingplichtige wederverkoper gerealiseerde meerwaarde.

Met andere woorden, wordt de btw, voor dergelijke verkopen, dus niet berekend op de totale verkoopprijs, maar op het verschil tussen de verkoopprijs en de aankoopprijs van het goed, waarbij de btw in die «meerwaarde» of «winstmarge» is inbegrepen.

Gelet op het bijzonder karakter van deze regeling zullen we, ten behoeve van de niet-ingewijden, in dit artikel eerst het kader ervan overlopen¹.

1. Het wettelijk kader

De bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge is in het Belgisch recht ingeschreven in artikel 58, § 4 van het Btw-Wetboek (en het uitvoeringsbesluit ervan, met name het koninklijk besluit nr. 53 van 23 december 1994) en wordt toegelicht in de aanschrijving nr. 1 van 2 januari 1995².

2. Bedoelde goederen

De regeling kan toegepast worden op twee soorten goederen: tweedehandse goederen enerzijds en kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten anderzijds.

2.1. Gebruikte goederen

Artikel 1, a) van het koninklijk besluit nr. 53 definieert de gebruikte goederen als: «*de lichamelijke roerende goe-*

deren die in de staat waarin zij verkeren of na herstelling opnieuw kunnen worden gebruikt, andere dan kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten, en andere dan edele metalen, edelstenen en parels».

Behalve nieuwe goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten, sluit deze definitie uit:

- 1° edele metalen, edelstenen en parels³;
- 2° de vernieuwde goederen, met andere woorden zij die een dermate grondige herstelling hebben ondergaan dat ze aan de koper als praktisch nieuw worden voorgesteld;
- 4° de goederen die, vóór hun wederverkoop, een zodanige vervorming hebben ondergaan dat er geen identificatie mogelijk is tussen het voorwerp in zijn oorspronkelijke toestand en zijn toestand bij de verkoop⁴;
- 4° goederen die tenietgaan door het eerste gebruik dat men ervan maakt;
- 5° goederen die niet in aanmerking komen om als dusdanig opnieuw te worden gebruikt (schroot, lompen, voden, afval en oud goed van bindgaren, van touw en van kabels, enz.).

Volgens de minister van Financiën werd de definitie van «gebruikte goederen» die in de Europese Btw-richtlijn wordt vermeld, strikt omgezet naar Belgisch recht. Daaruit volgt dat deze definitie van gebruikte goederen de verbruikbare goederen, zoals wijn en andere alcoholische dranken, uitsluit.

Sommige oude wijnen zouden echter wel als voorwerpen voor verzamelingen kunnen worden beschouwd. In dat geval wordt de btw enkel op de winstmarge berekend⁵.

¹ Merk op dat we ons in dit artikel beperken tot de margeregeling voor tweedehandse goederen met uitsluiting van de regeling voor tweedehandse vervoermiddelen.

² Aanschrijving 95/001.

³ Als gebruikte goederen in de zin van de bijzondere regeling worden wel beschouwd: gebruiksvoorwerpen, sieraden, juwelen en edel-smidwerk, welke geheel of gedeeltelijk samengesteld zijn uit edele metalen, edelstenen en/of parels.

⁴ Bijvoorbeeld: wedersamenstelling van een kast met stukken van verschillende kasten.

⁵ «Het aangehaalde concurrentienadeel kan slechts spelen indien er geen recht op aftrek van btw bij de aankoop is. Dat is het geval indien de oude wijn bij één van de in artikel 58, § 4, 2° van het Btw-Wetboek beoogde personen werd aangekocht. Het gaat om een beperkt aantal belastingplichtige wederverkopers.» – Beknopt Verslag 53, Commissie voor de Financiën en de Begroting 461 van 24 april 2012, p. 20 – Mondelinge parlementaire vraag nr. 10724 van Luk Van Biesen van 24 april 2012.

2.2. Kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten

Het betreft de goederen bedoeld in rubriek XXI, § 2 van tabel A, van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven.

Worden, onder meer, beschouwd als kunstvoorwerpen (niet-limitatieve opsomming):

- 1° schilderijen, collages en dergelijke decoratieve platen, schilderijen en tekeningen geheel van de hand van de kunstenaar⁶;
- 2° originele gravures, originele etsen én originele litho's;
- 3° (sier)tapijten en wandtextiel, met de hand vervaardigd volgens originele ontwerpen van kunstenaars⁷;
- 4° unieke voorwerpen van keramiek, geheel van de hand van de kunstenaar en door hem gesignd⁸;
- 5° foto's die genomen zijn door de kunstenaar, door hem of onder zijn toezicht zijn afgedrukt, gesignd en genummerd, met een oplage van maximaal dertig exemplaren voor alle formaten en dragers samen.

Onder voorwerpen voor verzamelingen moet worden verstaan:

- 1° postzegels, fiscale zegels, gefrankeerde enveloppen en postkaarten, eerstedagenveloppen en dergelijke, gestempeld of, indien ongestempeld, voor zover zij niet geldig zijn of niet geldig zullen worden;
- 2° verzamelingen en voorwerpen voor verzamelingen, met een zoologisch, botanisch, mineralogisch, anatomisch, historisch, archeologisch, paleontologisch, etnografisch of numismatisch belang.

Onder «antiquiteiten» verstaat men andere voorwerpen dan de kunstvoorwerpen en voorwerpen voor verzamelingen bedoeld hierboven, ouder dan honderd jaar.

3. Belastingplichtige wederverkoper

De belastingplichtige wederverkoper is de belastingplichtige die in het kader van zijn economische activiteit gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten koopt, bestemd voor be-

drijfsdoeleinden dan wel invoert met het oog op wederverkoop, ongeacht of deze belastingplichtige optreedt voor eigen rekening, dan wel ingevolge een overeenkomst tot aan- of verkoop in commissie⁹.

Een economische operator die aan de btw onderworpen is voor zijn hoofdactiviteit en, louter bijkomstig, leveringen van gebruikte goederen, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzamelingen en antiquiteiten verricht, kan voor die leveringen het voordeel van de margeregeling aanvragen.

4. Bedoelde aankopen

De bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge is van toepassing op de goederen die de belastingplichtige wederverkoper, binnen de Gemeenschap, aankoopt *van een leverancier die geen recht op aftrek of teruggaaf van de btw heeft kunnen uitoefenen*, namelijk:

- 1° een niet-belastingplichtige (particulier, niet-belastingplichtige rechtspersoon);
- 2° een andere belastingplichtige, voor zover hij het goed uitsluitend heeft aangewend voor een vrijgestelde activiteit¹⁰;
- 3° een andere belastingplichtige, voor zover de levering van het goed door deze andere belastingplichtige is vrijgesteld krachtens de vrijstellingsregeling van artikel 56, § 2 van het Wetboek en betrekking heeft op een bedrijfsmiddel;
- 4° een andere belastingplichtige wederverkoper, voor zover de levering van het goed door deze andere belastingplichtige wederverkoper overeenkomstig deze bijzondere regeling onderworpen is geweest aan de btw¹¹.

Goederen waarvan de belastingplichtige wederverkoper niet kan aantonen dat hij ze gekocht heeft van de hiervoor vermelde personen, worden geacht verkregen te zijn onder de normale btw-regeling. In dergelijk geval mag de belastingplichtige wederverkoper, de heffing van de btw bij de verkoop niet beperken tot de gerealiseerde meerwaarde, maar moet hij de normale regeling toepassen.

6 Met uitzondering van: bouwtekeningen en andere tekeningen voor industriële, commerciële, topografische en dergelijke doeleinden; met de hand versierde voorwerpen; beschilderd doek voor theatercoulissen, voor achtergronden van studio's of voor dergelijk gebruik.

7 Mits er niet meer dan acht exemplaren van elk bestaan.

8 Met uitzondering van gebruiksvoorwerpen.

9 Artikel 58, § 4, 1° van het Btw-Wetboek.

10 Overeenkomstig artikel 44, § 2, 13° van het Btw-Wetboek.

11 Artikel 58, § 4, 2° van het Btw-Wetboek.

5. Hoe wordt het bedrag van de verschuldigde btw bepaald?

De methode is de volgende: men berekent het verschil tussen de verkoopprijs en de aankoopprijs van het door de bijzondere regeling beoogde goed, en in dat verschil is de btw inbegrepen.

Voorbeeld

Een belastingplichtige wederverkoper koopt bij een niet-belastingplichtige (particulier) een tweedehands meubel tegen de prijs van 5 000 euro en verkoopt het tegen 8 000 euro door in de staat waarin het zich bevindt.

De winstmarge bedraagt dus 3 000 euro, btw inbegrepen, hetzij:

8 000 euro (verkoopprijs) – 5 000 euro (aankoopprijs) = 3 000 euro.

De erop verschuldigde btw wordt als volgt berekend:

$$\frac{3\,000\ \text{euro} \times 21}{121} = 520,66\ \text{euro}$$

De belastingplichtige wederverkoper vermeldt de aankopen die hij aan de bijzondere regeling over de marge wil onderwerpen in het aankoopregister dat hij moet bijhouden¹². De inschrijving in het register van de aankopen moet onmiddellijk geschieden, zonder de wederverkoop af te wachten.

Zijn verkopen moet hij, naarmate van de verkopen, in zijn ontvangstenboek of zijn boek voor uitgaande facturen inschrijven.

De belastingplichtige wederverkoper die een factuur uitreikt, mag de btw niet afzonderlijk vermelden op die factuur. Op de factuur of op het als zodanig geldend stuk dient wel de volgende vermelding te worden aangebracht: «*Levering onderworpen aan de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge. Btw niet aftrekbaar.*»

Op het einde van ieder aangiftetijdvak, uitgezonderd voor het laatste aangiftetijdvak van het jaar, draagt de belastingplichtige wederverkoper, enerzijds, het totaalbedrag van zijn verkopen «btw inbegrepen» en, anderzijds, het totaalbedrag van zijn aankopen, over naar het

vergelijkingsregister¹³. In dat vergelijkingsregister berekent hij het bedrag van de verschuldigde btw.

6. Recht op aftrek

6.1. Bij de belastingplichtige wederverkoper

De belastingplichtige wederverkoper heeft geen recht op aftrek met betrekking tot de goederen die hij aan de margeregeling onderwerpt.

Het spreekt vanzelf dat hij, voor de tweedehandse goederen die hij onder de normale regeling van de btw (btw berekend over de totale prijs) verkoopt, wel over het recht van aftrek volgens de normale regels beschikt.

De btw geheven van de uitgaven verricht ten behoeve van zijn economische activiteit, mag hij wel altijd in aftrek brengen.

6.2. Bij de koper

Wanneer een belastingplichtige wederverkoper goederen waarop hij de bijzondere regeling toepast levert, aan belastingplichtigen, kunnen die de btw die geacht wordt in de verkoopprijs te zijn begrepen, niet aftrekken.¹⁴

7. Wettelijk vermoeden juris tantum

Overeenkomstig artikel 58, § 4, 12° van het Btw-Wetboek «*worden de leveringen van in deze paragraaf bedoelde goederen, voor dewelke de voorwaarden en modaliteiten die voor de toepassing van de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge zijn gesteld, niet worden nageleefd, behoudens tegenbewijs, geacht te zijn verricht onder de normale regeling van de belasting.*»

Het is dan ook onvermijdelijk dat de belastingplichtige wederverkoper aan bepaalde voorwaarden moet voldoen en de toepassingsmodaliteiten moet naleven, om voor de besproken regeling in aanmerking te komen.

Het maken van het onderscheid tussen de goederen naargelang de herkomst ervan en het voeren van een boekhouding die moet toelaten om de btw, zowel voor de handelingen verricht onder de normale regeling als voor de handelingen verricht onder de bijzondere regeling toe te passen en te controleren, zijn essentiële voorwaarden

¹³ Zie punt 86 van aanschrijving nr. 1 van 2 januari 1995.

¹⁴ Artikel 58, § 4, 5° van het Btw-Wetboek.

¹² Zie punt 80 e.v. van aanschrijving nr. 1 van 2 januari 1995.

waaraan de belastingplichtige wederverkoper moet voldoen.

Meer bepaald kan de bijzondere margeregeling slechts door de belastingplichtige wederverkoper worden toegepast op voorwaarde dat hij:

- 1° een aankoopborderel uitreikt aan zijn leverancier om de aankoop van de bedoelde goederen vast te stellen¹⁵;
- 2° kan bewijzen dat zijn leverancier één van de hier hoger opgesomde personen is en dat deze geen enkel recht op vrijstelling of teruggaaf van de btw heeft kunnen uitoefenen bij de aankoop van het goed dat hij aan de belastingplichtige wederverkoper koopt;
- 3° een aankoopregister houdt van de aankopen van de bedoelde goederen;
- 4° een vergelijkingsregister houdt;
- 5° de goederen die hij koopt individualiseert;
- 6° voor de verkopen van goederen onderworpen aan de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge, een afzonderlijke boekhouding voert.

Bij een controle, dient de belastingplichtige wederverkoper dit vermoeden te weerleggen.

We herinneren eraan dat, volgens de rechtspraak, de voorwaarden strikt moeten nageleefd worden om voor de margeregeling in aanmerking te komen. Zo niet is de btw verschuldigd¹⁶.

8. En indien de belastingplichtige wederverkoper de regeling ten onrechte toepast?

Wanneer bij een btw-controle wordt vastgesteld dat de belastingplichtige wederverkoper de bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge «ten onrechte» heeft toegepast op de verkoop van een tweedehands goed, met name omdat niet alle voorwaarden voor de toepassing ervan waren vervuld, moet een regularisatie worden doorgevoerd om de handeling aan de normale btw-regeling te onderwerpen.

Met betrekking tot de wijze waarop deze regularisatie moet worden doorgevoerd, bestaat nochtans geen enkele wettelijke bepaling.

In de praktijk zijn er, volgens de rechtsleer, twee regularisatiemethoden¹⁷:

- de eerste bestaat erin de totale verkoopprijs (btw exclusief) aan de belasting te onderwerpen;
- de tweede bestaat erin de in de totale verkoopprijs begrepen btw af te zonderen.

Als het tot een rechtsgeding komt, is het best denkbaar dat de rechtbanken zich bij voorkeur voor de tweede methode zullen uitspreken. De uiteindelijke prijs (btw inclusief) waarover de partijen zijn overeengekomen, blijft ook na de regularisatie dezelfde.

Sandrina PROCEK
Advocatenkantoor Elegis

¹⁵ Behoudens indien de leverancier er zelf toe gehouden is hem een factuur of een als zodanig geldend stuk uit te reiken.

¹⁶ Rb. Antwerpen, 8 januari 2010, rolnr. 2010/08/5184 en rb. Antwerpen, 12 februari 2010, rolnr. 2010/08/4408.

¹⁷ Voor meer informatie over deze twee methoden, zie T. Lamparelli, Foutieve of onjuiste toepassing van de margeregeling voor tweedehandse goederen: vaststelling van de maatstaf van heffing naar aanleiding van een BTW-controle, in *Accountancy & Tax*, nummer 4/2005.